

**РЕЦЕНЗИЈА НА РАКОПИСОТ „РАДИОЛОШКА АНАТОМИЈА
НА ЧОВЕКОТ” - СПЕЦИЈАЛЕН ДЕЛ ОД АВТОРИТЕ ДОЦЕНТ Д-Р
ЈАСМИНКА ЧАБУКОВСКА-РАДУЛОВСКА И ДОЦЕНТ Д-Р ТАЊА
ПЕТРОВСКА, ФАКУЛТЕТ ЗА МЕДИЦИНСКИ НАУКИ,
УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ” ВО ШТИП**

Врз основа на одредбите од Статутот и Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитет „Гоце Делчев” во Штип, како и Одлуката бр. 2002-113/71 од 320. редовна седница на Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки, одржана на 30.5.2024 година, избрана е Рецензентска комисија во состав:

- д-р Антонио Глигоријевски, редовен професор на Факултетот на медицински науки при Универзитет Гоце Делчев - Штип, избран во научната област клиничка медицина - радиологија, според меѓународната Фраскатијева класификација, 30221;

- д-р Светлана Јовевска, редовен професор на Факултетот за медицински науки при Универзитетот „Гоце Делчев“ - Штип, избрана во научната област базична медицина – анатомија, според меѓународната Фраскатијева класификација, 30100

за изготвување на извештај, рецензија на приложениот ракопис „РАДИОЛОШКА АНАТОМИЈА НА ЧОВЕКОТ” - специјален дел од доц. д-р Јасминка Чабуковска-Радуловска и доц. д-р Тања Петровска, наменет за студентите на прв циклус на тригодишни стручни студии за физиотерапевти на Факултетот за медицински науки – физиотерапевти на Универзитет „Гоце Делчев” во Штип.

Ракописот со наслов „РАДИОЛОШКА АНАТОМИЈА НА ЧОВЕКОТ” – специјален дел припаѓа во научната област клиничка медицина - радиологија според меѓународната Фраскатијева класификација.

По прегледот на ракописот, Комисијата до Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Назив на ракописот: Доставен наслов „Радиолошка анатомија на човекот” - специјален дел, по предметот Радиолошка анатомија, наменет за студенти на прв циклус на тригодишни стручни студии за физиотерапевти на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип.

Приложениот ракопис е во согласност со наставната програма и ја опфаќа наставната материја за студиската програма за којашто е наменет.

Назив на предметната програма: Радиолошка анатомија.

Назив на студиската програма: Тригодишни стручни студии за физиотерапевти.

Фонд на часови и ЕКТС-кредити: 60 часа и 4 ЕКТС кредити.

Предметот Радиолошка анатомија е задолжителен предмет на тригодишните стручни студии за Физиотерапевти на Факултетот за медицински науки при Универзитетот „Гоце Делчев“ - Штип, со фонд на часови 60, број на ЕКТС кредити 4 и се слуша во IV семестар.

Реден број на изданието: Ракописот кој е предаден на рецензија содржи текст поделен во 9 поглавја, напишан на компјутер во формат А4, со фонт Arial 11, Regular, Justify со поред 1.

Ракописот содржи 549 слики, од кои 241 илустрации и 308 слики со радиолошки приказ на анатомијата на човекот.

Референтната литературата е наведена на крајот на поглавјата.

Општи податоци за ракописот: Ракописот според обемот и содржина ги задоволува критериумите според бројот на часови и според одредбите од Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

Скриптата е напишана во време во кое студентите се уште немаат соодветна литература на македонски јазик, ниту конзистентна литература форматирана во вид на учебно помагало по соодветниот предмет за радиолошка анатомија.

Ракописот со својата содржина и опфат на материјалот ги задоволува барањата на наставната материја по именуваниот предмет и ќе им овозможи на студентите стекнување на знаења кои ќе им бидат неопходни за совладување на задачите од дадениот предмет и ќе им помогне во нивната понатамошна медицинска пракса.

Скриптата ги покрива сите области од радиолошката анатомија на човекот, од теориска перспектива, како и низ бројни практични радиолошки прикази на органски системи со посебен осврт на радиодијагностичките процедури кои се спроведуваат за иследување на системите и органите поединечно.

Во рамките на 9 поглавја опфатени се радиолошките концепти за човечката анатомија низ теоретски објаснувања и радиолошки прикази на мускулоскелетниот систем (горен и долен екстремитет, градниот кош со белите дробови и срце, уринарниот систем, системот на органите за варење, хепатобилијарниот систем, реброт, скелетот на главата и скелетот на лицето, со посебен осврт на радиолошките експресији на прикажаните елементите од секој орган и систем поединечно.

Скриптата содржи 549 слики, од кои 241-а илустрација и 308 радиолошки слики кои се неопходни за стекнување соодветни знаења од областа на радиолошката анатомија, како база на која се надградуваат понатамошните терапевтски форми за третман на пациентите.

Скриптата започнува со наслов и предговор од авторите во врска со мотивот за изработката на истиот.

Следува содржината со насловите и поднасловите од секое од напишаните 9 поглавја.

Во првото поглавје, насловено како „Радиолошка анатомија на горен екстремитет“, базично се објаснети главните анатомски делови на горниот екстремитет, функцијата, радиолошкиот приказ, како и радиолошките методи за иследување на истиот.

Во второто поглавје „Радиолошка анатомија на долен екстремитет“ се дадени анатомските делови на скелетот на долниот екстремитет, мускулните припои и зглобовите на долен екстремитет, како и осврт на функцијата на екстремитетот. Прикажани се и радиодијагностичките методи кои се користат во испитувањето на промените на овој дел од човечкото тело.

Во третото поглавје со наслов „Радиолошка анатомија на градниот кош“ со опфат на содржината во него (бели дробови и срце), даден е опис и радиолошки приказ на анатомските структури на градниот кош, белите дробови и срцето. Посебно се нагласени дијагностичките модалитети кои се користат при патолошките промени на скелетниот дел на градниот кош, промените на белите дробови и срцето. Дадени се примери за важноста на сенките и просветлувањата во формирањето на сликата при нормалната анатомија и при патолошки промени.

Четвртото поглавје „Радиолошка анатомија на уринарниот тракт“, авторите го започнуваат со осврт на анатомијата на уринарниот тракт и приказ на анатомските структури со помош на рендгенографија и интравенска урографија. Даден е и осврт дијагностичките модалитети како компјутерска томографија и магнетната резонанца. Искрпно се опишани методите за преглед на уринарниот тракт, со објаснување за нивно изведување и индикација.

Во петтото поглавје „Радиолошка анатомија на абдоменот“ е даден детален опис на абдоминална празнина и органите во неа, како и на дупликатурите, малиот, големиот оментум, епиплоичниот отвор. Дадена е поделбата по региони во абдоменот и опишани се сите интра и ретроперитонелани абдоминални органи. Посебно значење е дадено и на индикациите за преглед на абдоменот и радиодијагностичките модалитети за испитување на абдоменот како: нативната радиографија на абдоменот, ултразвук, компјутерската томографија, артериографијата, магнетната резонанца.

Во шестото поглавје „Радиолошка анатомија на хепатобилијарниот тракт“ е прикажана анатомијата и радиолошката анатомија на црниот дроб, панкреасот, слезената и хепатобилијарното стебло, со приказ на интра и екстрахепаталните жолчни патишта. Прикажани се и радиолошките методи за евалуација на промените на органите во овој тракт, како и индикациите за преглед. Даден е и осврт на МРЦП како релативно нов дијагностички модалитет во испитувањето и докажувањето на промените во билијарното стебло и проодноста на билијарните патишта.

Во седмото поглавје „Радиолошка анатомија на ’рбетниот столб“ е даден исцрпен опис на анатомијата на ’рбетниот столб, физиолошките кривини и сегменти, мускулите на грбот, ’рбетниот канал, ’рбетниот мозок и ’рбетните нерви. Прикажани се сите заеднички карактеристики на прешленските тела, како и посебните карактеристики на сегментите од ’рбетниот столб на: цервикалниот, торакалниот, лумбалниот, сакралниот и кокцигеалниот дел. Прикажани се поединечно и специфичните прешлени на атласот и аксисот, како и нивните меѓусебни зглобувања (атлантаоксијалните зглобувања) и атланта-окципиталниот зглоб. Даден е и посебен осврт на лумбосакралната транзициона зона и нејзиното значење. Потенцирана е функцијата на ’рбетниот столб и значењето за правилно држење на телото. Даден е приказ на радиодијагностичките методи на испитување на ’рбетот со приказ на структурите, функционалните испитувања, приказ со компјутерска томографија и магнетна резонанца како златен стандард.

Во осмото поглавје „Радиолошка анатомија на главата“ е прикажана поделбата на невро и висцерокраниум, при што посебно е обработен делот на неврокраниумот и секоја коска што учествува во неговата градба, како и приказ на мозочните јами и нивното значење. Низ бројни примери и слики прикажани се анатомските делови и радиолошката анатомија на орбитата, инфратеморалната и птеригопалатинската јама.

Прикажани се радиодијагностичките методи на иследување на неврокраниумот, започнувајќи од краниограмот, специјалните проекции за база на краниум, орбити, турското седло, преку компјутерската томографија, КТ ангиографијата и магнетната резонанца, како и ПЕТ скенот.

Во деветтото поглавје „Радиодиагностика на коските на лицето” е даден исцрпен опис на анатомската градба и радиолошкиот приказ на секоја коска поединечно, како и на посебните проекции за приказ на зигоматичните коски, параназалните синуси и темпоромандибуларните зглобови. Посебно е даден опис и на носната празнина и носните коски, параназалните синуси и нивната улога во респирацијата и сетилноста за мирис. Поголвјето завршува со индикациите за преглед и радиодијагностичките методи кои се користат.

На крајот е наведена целата користена референтна литература, цитирана според АРА стилот, алфабетски.

ЗАКЛУЧОК

Врз основа на веќе изнесените образложенија во врска со овој ракопис заклучуваме дека истиот го поддржуваме во целост и предлагаме истиот да се стави во електронска форма или печати како скрипта по предметот Радиолошка анатомија, примарно наменет за студентите по физиотерапија во четврти семестар на тригодишните стручни студии на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип.

РЕЦЕНЗЕНТИ

Д-р Антонио Глигоријевски, редовен професор, с.р.

Д-р Светлана Јовевска, редовен професор, с.р.